

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt fredag den 26. marts 2021

Sag 106/2020

A

(advokat Per Astrup Madsen, beskikket)

mod

A under konkurs

(advokat Michael Gregersen)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Sø- og Handelsrettens skifteret den 19. juni 2020 (K 1041/20-G) og af Østre Landsrets 15. afdeling den 31. august 2020 (B-358-20).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Thomas Rørdam, Jens Kruse Mikkelsen og Lars Apostoli.

Påstande

Kærende, A, har nedlagt påstand om, at konkursboet pålægges at meddele Nordea Banks forvaltningsafdeling, at konkursspærringen over indestående på afkastkonto ... frafaldes. Subsidiært, at landsrettens kendelse ophæves, og sagen hjemvises til skifteretten. Mere subsidiært, at landsrettens kendelse ophæves, og sagen hjemvises til landsretten.

Indkærede, A under konkurs, har over for As principale påstand nedlagt påstand om afvisning, subsidiært stadfæstelse af landsrettens kendelse. Over for hans subsidiære påstand har konkursboet nedlagt påstand om stadfæstelse. Over for hans mere subsidiære påstand har konkursboet nedlagt påstand om afvisning, subsidiært stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Ved gavebreve af 19. december 2002 og 5. december 2003 modtog A i alt 1.740 aktier (nominelt 870.000 kr.) i selskabet X Holding A/S fra sin mormor. Det fremgår af gavebrevene, at

aktierne skal være båndlagt i banken indtil den 16. oktober 2040, og at udlæg og anden kreditorforfølgning i aktierne ikke skal kunne foretages. Endvidere fremgår det bl.a., at han er berettiget til at få udbetalt aktieudbyttet til fri rådighed.

Den 11. maj 2020 blev der indbetalt aktieudbytte på 227.940 kr. fra de båndlagte aktier til As afkastkonto i Nordea Forvaltning.

Den 19. maj 2020 afsagde SØ- og Handelsrettens skifteret konkursdekret over A. Kurator sendte samme dag en mail til Nordea med anmodning om, at alle As konti blev spærret for udtræk (konkursspærring).

Ved mail af 24. maj 2020 anmodede As advokat skifteretten om at pålægge kurator at frafalde konkursspærringen af de båndlagte aktier og afkastkontoen, jf. konkurslovens § 127.

Kurator meddelte ved mail af 27. maj 2020 til Nordea, at konkursen ikke skulle noteres på de båndlagte aktier, men at konkursspærringen af afkastkontoen skulle fastholdes.

Ved kendelse af 19. juni 2020 traf skifteretten afgørelse om, at anmodningen om at meddele kurator pålæg om at hæve konkursspærringen af afkastkontoen ikke kunne tages til følge. I kendelsen hedder det bl.a.:

”Kurator har meddelt Nordea Bank, at noteringen af meddelelse om konkursen på de båndlagte aktier er frafaldet. Skifteretten finder derfor ikke grundlag for at foretage videre i den anledning.

Der består en tvist mellem A og konkursboet om, hvorvidt et udbytte på 227.943,80 kr., der ubestridt stammer fra de båndlagte aktier og er indestående på en afkastkonto ... i Nordea Bank tilhørende A, indgår i konkursmassen jf. konkurslovens § 32. Kurator har ladet meddelelse om konkursen notere på afkastkontoen.

Da der således består en materiel strid om retten til et aktiv, der i tilfælde af anmeldelse i boet og konkursboets afvisning heraf vil skulle afgøres under en fordringsprøvelses-sag, finder skifteretten ikke at kunne anse det for godtgjort af A, at betingelserne i bestemmelsen i konkurslovens § 127 for at meddele kurator pålæg om at ophæve konkursspærringen er opfyldt.

Derfor bestemmes

Anmodningen til skifteretten om at meddele kurator pålæg tages ikke til følge.”

Ved kendelse af 31. august 2020 stadfæstede Østre Landsret skifterettens kendelse med følgende begrundelse:

”Af de grunde, skifteretten har anført, og da det for landsretten fremkomne ikke kan føre til et andet resultat, tiltræder landsretten, at betingelserne i konkurslovens § 127 for at meddele kurator pålæg om at frafalde meddelelsen om konkurs i forhold til afkastkontoen, hvor det omtvistede indestående henstår, ikke er opfyldt.”

Den 21. oktober 2020 anlagde A en fordringsprøvelsessag mod konkursboet ved Sø- og Handelsrettens skifteret med påstand om, at konkursboet skulle anerkende, at han havde separatistkrav på indeståendet på afkastkontoen i Nordea, jf. konkurslovens § 82. Ved skifterettens dom af 15. februar 2021 fik han medhold i sin påstand. I præmisserne til dommen, der nu er endelig, hedder det bl.a.:

”Den af A for Højesteret indbragte kære af Østre Landsrets afgørelse af 31. august 2020, hvorved Sø- og Handelsrettens skifterets kendelse af 19. juni 2020 blev stadfæstet, angår spørgsmålet om, hvorvidt skifteretten skal pålægge kurator at frafalde den af kurator den 19. maj 2020 foretagne spærring af As afkastkonto ... i Nordea Forvaltning.

As påstand i denne fordringsprøvelsessag angår i henhold til sin formulering det materielle spørgsmål om, hvorvidt konkursboet er pligtigt at anerkende det af A den 31. august 2020 i henhold til konkurslovens § 82, anmeldte separatistkrav til indeståendet på afkastkontoen, som følge af, at indeståendet tilhører A og ikke indgår i konkursmassen.

Da der herefter ikke er tale om identiske sager mellem samme parter ved de to retsinstanser, foreligger der ikke en litispændensvirkning, der indebærer, at der skal ske afvisning af denne fordringsprøvelsessag hverken umiddelbart eller efter en udsættelse på Højesterets afgørelse i kæresagen.

Fordringsprøvelsessagen kan således fremmes.

...

Det er ubestridt, at det udbetalte udbytte henstod uberørt på afkastkontoen på tidspunktet for afsigelse af konkursdekretet over A i Sø- og Handelsrettens skifteret den 19. maj 2020, og at kurator ved brev af 19. maj 2020 til Nordeas Forvaltningsafdeling anmodede om spærring af afkastkontoen for udtræk, hvorved A blev afskåret fra at disponere over indeståendet.

Da udbyttet således tilhørte A på tidspunktet for konkursdekretets afsigelse den 19. maj 2020 er det i henhold til bestemmelserne i konkurslovens § 32 og § 36, omfattet af konkursmassen medmindre det på dekrettidspunktet var undtaget for udlæg, og det ikke efter særlig bestemmelse indgår i konkursmassen.

Af bestemmelsen i retsplejelovens § 514, stk. 1, fremgår, at *”udlæg ikke kan foretages i gaver, hvis giveren, da gaven blev givet, har bestemt, at udlæg ikke kan foretages. Udlæg kan heller ikke foretages i uhævede renter eller udbytte af en sådan gave indtil 6 måneder efter forfaldsdagen.”*

Skifteretten finder, at det uberørte udbytte på afkastkontoen var uhævet som omhandlet i bestemmelsen i retsplejelovens § 514, stk. 1, 2. pkt., da det fortsat var i behold på afkastkontoen på tidspunktet for konkursdekretet den 19. maj 2020.

Skifteretten finder ikke, at der i de fremlagte gavebreve er foretaget en begrænsning af kreditorbeskyttelsen i henhold til retsplejelovens § 514, stk. 1, 2. pkt.

Skifteretten finder således, at udbyttet, der kom til udbetaling den 11. maj 2020 var undtaget for udlæg på dekrettidspunktet den 19. maj 2020 i henhold til bestemmelsen i retsplejelovens § 514, stk. 1, 2. pkt., uagtet at udbyttet i henhold til gavebrevene var til As fri rådighed, idet bestemmelsen i retsplejelovens § 514, stk. 1, 2. pkt., netop er en undtagelse til hovedreglen om, at udlæg kan foretages, hvis skyldneren har fri rådighed over sine aktiver, jf. retsplejelovens § 514, stk. 3.

Som følge heraf finder skifteretten, at indeståendet på afkastkontoen var udlægsbeskyttet på tidspunktet for afsigelsen af konkursdekretet den 19. maj 2020.

Herefter, og da det i øvrigt ikke er særligt bestemt, at udbyttet indgår i konkursmassen finder skifteretten, at beløbet ikke indgår i konkursmassen, jf. konkurslovens § 36.

Herefter tages As påstand om, at konkursboet skal anerkende det anmeldte separatistkrav til indeståendet, stort 227.940,00 kr. på afkastkonto 072903179 hos Nordea Forvaltning til følge.”

Retsgrundlag

Konkurslovens § 127 har følgende ordlyd:

”Handler kurator eller skiftesamlingen til skade for boet, eller krænkes rettigheder, som tilkommer panthavere, skyldneren eller andre, kan skifteretten tilsidesætte de trufne beslutninger, meddele kurator pålæg og foretage, hvad der i øvrigt måtte være fornødent.”

Bestemmelsen er senest ændret ved lov nr. 382 af 22. maj 1996. I lovforslagets bemærkninger til § 127 er anført bl.a. (Folketingstidende 1995-96, tillæg A, lovforslag nr. L 79, s. 2195):

”Til § 127

Bestemmelsen svarer til den gældende § 128. Det forudsættes, at reglen, der i praksis kun sjældent har været bragt i anvendelse, fortolkes snævert i lyset af den mere selvstændige stilling for kurator, som lovforslaget i øvrigt medfører. Efter Justitsministeriets opfattelse skal skifteretten således ikke udøve et generelt overskøn over bostyrets afgørelser. At skifteretten selv ville have truffet en anden beslutning, hvis retten skulle have

taget stilling til et spørgsmål, er ikke afgørende, og det vil normalt heller ikke være tilstrækkelig anledning til at gribe ind, at retten finder afgørelsen mindre hensigtsmæssig.

Bostyret skal som udgangspunkt kunne træffe afgørelse vedrørende boets anliggender og udøve de forvaltnings- og forretningsmæssige skøn, som er tillagt det. Det er således kun klart urimelige beslutninger, der vil kunne tilsidesættes af skifteretten. Skifterettens adgang til at gribe ind skal ses som en sikkerhedsventil, der skal forhindre grove fejl og magtmisbrug fra bostyrets side.”

Anbringender

A har anført navnlig, at kurators konkursspærring af aktieudbyttet på afkastkontoen i Nordea er i strid med kreditorbeskyttelsen i henhold til retsplejelovens § 514, stk. 1. Det følger således af denne bestemmelse, at ikke alene båndlagte gaver, men også uhævede renter og udbytte af sådanne gaver er beskyttet mod kreditorforfølgning. Beskyttelsen af uhævede renter og udbytte gælder indtil 6 måneder efter forfaldsdagen, jf. § 514, stk. 1, 2. pkt. Fristen på 6 måneder var ikke udløbet den 19. maj 2020, da konkursdekretet blev afsagt, og konkursspærringen blev etableret, og aktieudbyttet på afkastkontoen kunne derfor ikke inddrages i konkursmassen.

Skifteretten burde derfor have pålagt kurator at frafalde konkursspærringen af udbyttet på afkastkontoen for at afværge en krænkelse af hans rettigheder. Ellers vil kurator gennem opretholdelse af den uberettigede konkursspærring indtil udløbet af fristen på 6 måneder kunne opnå adgang til at inddrage aktieudbyttet i konkursmassen i strid med den kreditorbeskyttelsesordning for båndlagte midler og afkast af sådanne midler, som er formålet med § 514, stk. 1. Konkurslovens § 127 giver hjemmel til, at skifteretten kan gribe ind i en situation som denne for at forhindre, at kurator disponerer i strid med skyldners rettigheder.

Konkursboet har anført navnlig, at boet afskæres fra prøvelse i to instanser af det materielle spørgsmål, om aktieudbyttet indgår i konkursmassen, hvis A får medhold i den principale påstand. Den bør derfor afvises.

I anden række har konkursboet anført, at kurator med rette har foretaget spærring af skyldners adgang til at hæve midlerne på afkastkontoen, indtil der foreligger en afklaring af, om disse midler er omfattet af konkursmassen. I det foreliggende tilfælde har parterne været uenige om dette spørgsmål, idet A har gjort gældende, at han har separatiststatus til beløbet, og kurator

har været af den opfattelse, at det skulle inddrages i konkursmassen, fordi A havde fri adgang til at disponere over det. Kurator har ikke bedt banken om at overføre indeståendet på afkastkontoen til konkursboet, mens der har verseret sag om retten til det. Under disse omstændigheder har skifteretten og landsretten derfor med rette fastslået, at der ikke har været grundlag for at tilsidesætte konkursspærringen i medfør af konkurslovens § 127.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om skifteretten i medfør af konkurslovens § 127 efter anmodningen fra As advokat burde have pålagt kurator at frafalde spærringen af indeståendet på afkastkontoen med det uhævede udbytte fra de båndlagte aktier, som han havde modtaget som gave fra sin mor. Dette spørgsmål er som anført i Sø- og Handelsrettens skifterets dom af 15. februar 2021 ikke identisk med spørgsmålet om, hvorvidt udbyttet i medfør af retsplejelovens § 514, stk. 1, er beskyttet mod kreditorforfølgning og derfor ikke indgår i konkursmassen, jf. konkurslovens § 36. Højesteret tager derfor ikke konkursboets afvisningspåstand til følge.

Kurator gav straks efter konkursen As bank sædvanlig underretning om spærring af hans konti for udtræk, jf. herved de almindelige regler i konkurslovens § 29 om konkursens virkninger. Kort efter gav kurator banken meddelelse om, at konkursen ikke skulle noteres på de båndlagte aktier, men at konkursspærringen af afkastkontoen skulle fastholdes. Fastholdelsen af spærringen af afkastkontoen skete, fordi det på daværende tidspunkt var kurators opfattelse, at indeståendet på denne konto ikke var omfattet af kreditorbeskyttelsen i medfør af retsplejelovens § 514, stk. 1, 2. pkt., og at beløbet derfor skulle inddrages i konkursmassen. Spørgsmålet om inddragelse af indeståendet på afkastkontoen i konkursmassen er efterfølgende afgjort ved skifterettens dom af 15. februar 2021.

Det fremgår af forarbejderne til konkurslovens § 127 bl.a., at reglen skal fortolkes snævert, at skifteretten ikke skal udøve et generelt overskøn over bostyrets afgørelser, og at skifterettens adgang til at gribe ind i medfør af denne bestemmelse skal ses som en sikkerhedsventil, der skal forhindre grove fejl og magtmisbrug fra bostyrets side.

Højesteret finder efter det anførte, at skifteretten med rette har undladt at gribe ind med pålæg i medfør af konkurslovens § 127 i det foreliggende tilfælde, hvor spørgsmålet om retten til indeståendet på afkastkontoen var omtvistet.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

Ingen af parterne skal betale kæremålsomkostninger til den anden part.